

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет
Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка Національної академії наук України

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СЕРІЯ: ЛІНГВІСТИКА І ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Міжвузівський збірник наукових статей

Випуск XXIV

Частина 2

**Бердянськ
БДПУ
2011**

УДК 81'42+82.09(082.1)

ББК 94.3:81

A43

*Друкується за рішенням вченої ради
Інституту філології та соціальних комунікацій
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 11 від 27.05.2011 р.)*

**Збірник включений до переліку наукових видань за дозволом ВАК України
(Бюлетень ВАКу. – 2010. – №5)**

Редакційна колегія:

Астаф'єв О.Г. – доктор філологічних наук, професор (Київ); **Грицик Л.В.** – доктор філологічних наук, професор (Київ); **Домашенко О.В.** – доктор філологічних наук (Бердянськ), **відповідальний секретар**; **Зарва В.А.** – доктор філологічних наук, професор (Бердянськ), **головний редактор**; **Іванова Л.П.** – доктор філологічних наук, професор (Київ); **Ковалів Ю.І.** – доктор філологічних наук, професор (Київ); **Кочерган М.П.** – доктор філологічних наук, професор (Бердянськ), **заступник головного редактора**; **Кочерган Ю.Ф.** – доктор філологічних наук, професор (Бердянськ); **Мазепа Н.Р.** – доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник-консультант Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України (Київ); **Михед П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач відділом слов'янських літератур Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України (Київ); **Нахлік Є.К.** – доктор філологічних наук, керівник Львівського відділення, старший науковий співробітник Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України (Київ); **Радишевський Р.П.** – доктор філологічних наук, професор (Київ); **Сивокінь Г.М.** – доктор філологічних наук, професор (Київ); **Скупейко Л.І.** – кандидат філологічних наук, провідний науковий співробітник Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України (Київ); **Харлан О.Д.** – доктор філологічних наук, професор (Бердянськ), **заступник головного редактора**.

A43 Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / гол. ред. В. А. Зарва. – Бердянськ : БДПУ, 2011. – Вип. XXIV. – Ч. 2. – 550 с.

У збірнику вміщено наукові статті з сучасних питань теорії та історії літератури, компаративістики. Висвітлено окремі мовознавчі проблеми, діалектологічні аспекти. До збірника увійшли матеріали Міжнародної наукової конференції "Мариністика в художній літературі" (Бердянськ, 2010 р.). Розглянуто питання образу моря в ліричній та прозовій літературах, драматургії, просторовому контексті, сучасних медіа. Досліджено романтику морських пригод і подорожей.

УДК 81'42+82.09(082.1)

ББК 94.3:81

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2011

© Автори статей, 2011

ЗМІСТ

ОБРАЗ МОРЯ В ЛІРИЧНОМУ ТЕКСТІ

Борзенко О.І. (Харків). Образ морської стихії в поетичному циклі Лесі Українки “З подорожньої книжки”.	7
Погребенник В.Ф. (Київ). Міфологічно-фольклорні первні української поетичної мариністики другої половини ХІХ – початку ХХ століття.	14
Дуброва О.В. (Бердянськ). Прастихія води як своєрідний код поезії Волта Вітмена та Богдана-Ігоря Антонича.	26
Солдатенко Т.Я. (Бердянськ). Топос моря у творчості Марії Конопницької та Івана Франка.	32
Вельчева К.А. (Днепропетровск). Символика замка-тела в поемі У. Ленгленда “Видение о Петре Пахаре”.	40
Краева А.С. (Волгоград, Российская Федерация). Мотив рождження Афродити в контексте поетического комплексу моря в русській поезії ХVІІІ–ХХ століть.	46
Капустина Е.А. (Барнаул, Российская Федерация). О “канарейке”, “море” и “чудном острове” в лирике И.А. Бунина.	54
Маркова М.В. (Дрогобич). Аральське море очима Тараса Шевченка (на матеріалі поезії “І небо невміте, і заспані хвилі ...”).	62
Дмитрієва У.М. (Новосибирск, Российская Федерация). “К морю” Пушкина: сюжет плавання и поетическое “голосоведение”.	69
Ли Эр Юн (Мінськ, Білорусь). Вокально-поетическое воплощение образа моря в китайских песнях.	77
Кондрашева А.В. (Астрахань, Российская Федерация). Образ корабля и мотив морского плавання в итальянских циклах Михаила Кузмина “Стихи об Италии” и “Путешествие по Италии”.	86
Шестакова Э.Г. (Донецк). Диалог души и моря в мире И.А. Бунина.	92
Шевель Н.О. (Київ). Мариністичні мотиви у творчості Г. Чупринки.	108

РОМАНТИКА МОРСЬКИХ ПРИГОД І ПОДОРОЖЕЙ

Плетньова О.Ю. (Горлівка). Ідейно-художнє багатство мариністичних мотивів у творчості Миколи Трублаїні.	115
Куцевол О.В. (Харків). Романтика морських пригод у повісті Юрія Шовкопляса “Весна над морем”.	122
Єгорова Ю.М. (Харків). Романтика морських пригод у повісті Радія Полонського “Допоможіть Богові морів”.	130
Кицак Л.В. (Житомир). Кримінальний сюжет у морському інтер’єрі (на прикладі детективу “Чорна акула в червоній воді” С. Стеценка).	137

- Маковская А.В.** (Москва, Российская Федерация). Семантика морского путешествия в сборнике Блеза Сандрара “Feuilles de route”. 144
- Михайлов В.А.** (Киев). “Они первыми прошли по нехоженным тропам, повторив подвиг семьи Прончищевых” (Имя Ивана (Яна) Черского на карте Крайнего Севера Колымского Края и роль его жены Мавры Павловны в освоении Заполярной Якутии). 153

МАРИНІСТИЧНИЙ ТЕКСТ У ЛІТЕРАТУРІ

- Шевченко Л.И.** (Кельце, Польша). Эпическое и лирическое начала в рассказе Инны Гофф “Сага о старом корабле”. 161
- Ігнат'єва С.Є.** (Полтава). Лінгвокультурна парадигма концепту “море” у щоденниковій прозі Олесья Гончара. 169
- Коробкова Н.К.** (Одеса). Мариністична символіка як складник алюзійності роману “Майстер корабля” Ю. Яновського. 175
- Галич О.А.** (Луганськ). Гончар і море: щоденникова рецепція. 184
- Галич К.О.** (Мелітополь). Олесь Гончар – мариніст. 192
- Чорна О.Ю.** (Дніпропетровськ). Концепт дитинства в мариністичному контексті (на матеріалі оповідання М. Трублаїні “Волохан”). 198
- Третяк М.О.** (Кривий Ріг). Образ моря у творах авторів від давнини до сучасності. 206
- Бортнік Ж.І.** (Луцьк). Особливості військово-морської тематики в п'єсі Є. Гришковця “Дредноути”. 210
- Кравченко О.А.** (Донецьк). “Бесчисленны, как морские пески, человеческие страсти”: онтология страстей в творчестве Гоголя. 219
- Мороз В.Я.** (Запоріжжя). Концепт “водяна стихія” у релігійно-міфологічній літературі Давнього Сходу. 231
- Куліш М.О.** (Чернівці). Вода в літературному *сні*: несвідоме, трансформоване, інтеркультурне (на матеріалі роману Тараса Прохаська “НепрОсті”). 234

МОРЕ І ПРОСТІР

- Мандрыко О.В.** (Донецьк). Аполлоническое и дионисийское начала в новелле Томаса Манна “Смерть в Венеции”. 242
- Гоголадзе Т.А.** (Гори, Грузия). Жизнь и Смерть в приморском городе в рассказах грузинских писателей Г. Рчеулишвили и Н. Думбадзе. 251
- Кравцова Ю.В.** (Киев). Метафорический концепт “вода” в русской поэзии и прозе. 257
- Приходченко К.І.** (Донецьк). Цінність образу символу “вода” в українській культурі. 265
- Колошук Н.Г.** (Луцьк). Мариністські та одеські мотиви в повісті Юрія Липи “Гринів”. 274

ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ, КОМПАРАТИВІСТИКА

Маринчак В.А. (Харків). Любов як причетність до повноти буття (на матеріалі компаративного аналізу філософського і поетичного дискурсів).	286
Колева К.Г. (Пловдив, Бългaрия). Символи, розкриваючи атмосферата на отричане на плътта в поезията на Николай Лилиев.	299
Приймачук О.В. (Луцьк). Жанрові прикмети утопії у творах Чарльза Діккенса і Володимира Винниченка.	307
Панова Н.Ю. (Бердянск). Психологізм художественной літератури як отражение внутрєнного мира человека (теоретический аспект).	312
Каменська І.В. (Суми). Художній світ фантазії дитини й митця в романі У. Самчука “Волинь” (“Куди тече та річка”) та кіноповісті О. Довженка “Зачарована Десна”.	320
Матушек О.Ю. (Харків). Проповідник в українському бароко.	326
Прасол Е.А. (Днепрпетровск). Дискуссионные проблемы изучения японской постмодернистской литературы.	334
Тимошенко Т.С. (Харків). “Київський” текст інтелектуального роману В. Домонтовича “Дівчина з ведмедиком”.	342
Ненковска Л.Г. (София, Бългaрия). Бележки върху символиката на образните инициали в група румънски ръкописи.	350
Никифорова О. (Таллинн, Эстония). “Персики алели издали, точно оранжевые птицы ...” (к вопросу об окказиональном символе в повести Ем. Станева “Похититель персиков”).	356
Toplišek N. (Ljublin, Polska). Vzpostavljanje kitajske moderne književnosti z umestitvijo v družbeno-politični kontekst kitajske na prelomu 19. in 20. stoletja.	361
Процик І.В. (Запоріжжя). Архетип і символ: проблеми визначення та взаємодії.	368
Бажанова Е.А. (Горловка). Особенности финала в рассказе В. Набокова “Посещение музея”.	377
Табакoва Г.І. (Київ). Синкретичний характер поетики ліричної прози.	385
Жарова І.Ю. (Рязань, Российская Федерация). Историческая основа “Проскинитария” Арсения Суханова.	394
Сідорцова С.О. (Бердянськ). Поетика пейзажу: теоретичний аспект.	403
Александров Д.О. (Київ). Мова тоталітаризму в романі Д. Оруелла “1984”.	411
Бондарук Л.В. (Луцьк). Мовно-виразові засоби реалізації мотиву часу у романі Марселя Пруста “Du côté de chez Swann” та його перекладах.	416
Любимова С.А. (Киев). Индексальная составляющая семиотического конструкта FLAPPER.	423
Подріз К.І. (Київ). Людина і натовп: прийоми психологічного зображення в новелах М. Коцюбинського “Сміх” та “Він іде!”.	429

Журавльова С.С. (Бердянськ). Творчість архієпископа Іоана Максимовича в інтерпретації дослідників української барокової літератури. Частина 1: XIX століття.	433
Ласкава Ю.В. (Запоріжжя). Образ останнього кошового Запорозької Січі Петра Калнишевського в романі Р. Іваничука “Журавлиний крик”.	439
Акулова Н.Ю. (Мелітополь). Між тілом і духом: до проблеми онтологічної сутності людини в прозі Михайла Івченка.	449

ТЕОРІЯ МОВИ

Дем'янова Ю.О. (Запоріжжя). Злопобажання як ціннісний компонент етномовної свідомості.	457
Коваль Т.Л. (Херсон). Експресиви як безпосередній засіб репрезентації експресивної функції мови.	468
Пашковська Г.В. (Ізмаїл). Роль І.С. Нечуя-Левицького у становленні синтаксичних норм української мови.	476
Руденко О.Е. (Сімферополь). Займенник <i>весь</i> (<i>увесь</i>): семантика, граматики, особливості функціонування.	483
Шевчук О.В. (Київ). Мовна компетенція білінгвів.	491
Остапюк О.О. (Луцьк). Функціональні параметри танечних пісень.	500
Шиманович І.В. (Бердянськ). Вербалізація концепту <i>joу</i> у творах Джона Голсуорсі.	510
Павленко Ю.Ю. (Київ). Топографічні можливості тексту-письма (на матеріалі французького роману епохи Просвітництва та романтизму).	516

ВІДГУКИ НА ДИСЕРТАЦІЇ

Хлибова Н.О. (Сімферополь). Архетипна пам'ять та її семіотичні відповідники у творах Волта Вітмена та Богдана-Ігоря Антонича: відгук на дисертацію О.В. Дубрової.	526
Нарівська В.Д. (Дніпропетровськ). Екзистенційна природа символіки в поезії В. Стуса: відгук на дисертацію О.А. Росінської.	531
Шумило Н.М. (Київ). Творчість Миколи Трублаїні і становлення пригодницького жанру в українській літературі першої половини XX століття: відгук на дисертацію Н.І. Кердівар.	537
Мережинська Г.Ю. (Київ). Художня парадигма “автор – читач” у романній творчості Мілорада Павича: відгук на дисертацію Ю.І. Білоног.	543